

ACC. N:R. M. 9351: 1-6.

Landskap: *Småland*

Upptecknat av: *Fabian Karlsson*

Härad: *Konga*

Adress: *Boaryd, Häckelsång*

Socken: *Häckelsång*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1944*

Född år *1894* i *Boaryd*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sardagsbröd.

Utnas k. 11(b.)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9351:1.

Landskap: Småland
Härad: Konga
Socken: Väckelsång
Uppteckningsår: 1944

Upptecknat av: Fabian Karlsson
Adress: Boaryd, Väckelsång
Berättat av:
Född år 1894 i Boaryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1,

Vardagsbrödet i slutet av 1800-talet.

a.) Det bröd, som användes i vardagslag, brukade kallas "grovbrö²" till skillnad från det bättre högtidsbrödet.

b.) Brödet var alltid jäst, sjästbröd har ej brukats. Som "pö²" (jäsmedel) har använts drickajäst, d. v. s. jäst från ölbygden, och surdeg.

c.) Vardagsbrödet bakades av sammalat råg- och kornmjöl². I bondhemmen brukade man tuga hälften av vardera slaget mjöl, men skulle brödet bli något bättre, då tog man två tredjedelar rågmjöl mot en tredjedel

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 9351:2.

Landskap: Småland Upptecknat av: Tabian Carlsson
Härad: Konga Adress: Boaryd, Häckelsång
Socken: Häckelsång Berättat av:
Uppteckningsår: 1944 Född år 1894 i Boaryd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Kornmjöl. I fattiga hem har man även använt havremjöl till brödet samt drygat ut brödmjölet med riven potatis.

Brödmjölet "sävades" (siktades) hemma. Mjölet till vardagsbrödet slogs igenom den allra grövsta "såven" (sikten), den s. k. "mjölkörnan", som endast tog bort de grövre "sävåna" (kliet). Men även kliet har använts till bröd, till en särskild brödsort, grov vardagslimpa.

d.) Från 1880-talet har det mjuka brödet haft formen av en stor bulle, omkring 30 cm. i diam. och 8 cm. tjockt.

Längre tillbaka i tiden hade man bakat

ACC. N:R. M. 9351:3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Tobias Karlsson
 Härad: Konga Adress: Boaryd, Väckelsång
 Socken: Väckelsång Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1944 Född år 1894 i Boaryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

platta kakor med hål i mitten, men denna brödslyp kom sedan helt ur bruk (c.) Vardagsbrödet såsom mjukt och vanligen skuret i skivor. Men ibland vid vissa tillfällen, såsom till mellanmål i basten vid linbräkning och vid "läsmöte" (husförhör), kunde brödet serveras i "kakefjäringa", d. v. s. skuret i större stycken. På brödstycket hade man då lagt pannkaka, ost och annat sovel så mycket som borde räcka till brödbiten, på vilken den ätande sen själv fick skära av medan han åt.

På den tiden man hade de Lunnars

ACC. N:R. M.9351:4

Landskap: Småland Upptecknat av: Fabian Karlsson
 Härad: Konga Adress: Boaryd, Häckelsång
 Socken: Häckelsång Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1944 Född år 1894 i Boaryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

Hälkakorna skuras dessa från kålet ut till kanten i fyrkloven, därav benämningen "kakefjuring".

Det mjuka brödet förvarades nerpackat i en träkista. När hälkakorna användes på 1870-talet och länge tillbaka i tiden, så förvarades dessa upphängda på en stång i kakiet och togs ner undan för undan allt efter som man åt.

f.) Bröd bakades vanligen var fjortonde dag, ibland något oftare eller längre beroende på hushållets storlek.

ett "saka", d. v. s. den sats som bakades och som myndes i ugnen åt ytingen

ACC. N:R. M 9351:5Landskap: SmålandUpptecknat av: Fabian KarlssonHärad: KongaAdress: Boaryd, VäckelsångSocken: Väckelsång

Berättat av:

Uppteckningsår: 1944Född år 1894 i BoarydLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

bestod av 12 — 16 kakor, vilken beräkning gäller ett bondehem för $\frac{1}{8}$ -dels eller $\frac{1}{4}$ -dels mantal.

Den mjuka bulleformade brödtypen man började med på 1880-talet användes ännu i denna bygden.

Utförligare uppteckningar om matbrödet, bakredskapen och gamla seder och folkpro vid brödbaket har förut lämnats.

ACC. NR. M.9351:6.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fabian Karlsson

Härad: Ronja

Adress: Boaryd, Häckelsång

Socken: Häckelsång

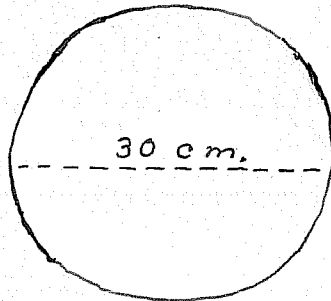
Berättat av:

Uppteckningsår: 1944

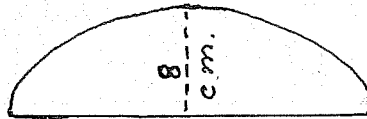
Född år 1894 i Boaryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

Ovanifrån

Från sidan

Vardagsbröd.

Skriv endast på denna sida!